

นิทานสุภาษิตจีน (117)

成语故事 (一百十七)

(ที่มาภาพ: <http://image.baidu.com/search>)

นิทานสุภาษิตจีนที่ “เรียนไทยได้เงิน” จะนำเสนอในฉบับนี้คือ 瓜田李下 Guā tián lǐ xià (กฺวา เกียน หลี่ เชีย) โดย คำว่า 瓜 guā (กฺวา) แปลว่าแตง 田 tián (เกียน) แปลว่านา 李 lǐ (หลี่) แปลว่าพลัม ลูกพลัม 下 xià (เซีย) แปลว่าลง ก้มลง แปลว่า ผ่านสวนแตง อยู่ก้มลงแค่นี้ที่เพื่อนรองเท้า ผ่านสวนพลัมอย่าก้มมือไปจับหมวก เป็นคำที่อธิบายทำทางหรือพฤติกรรมที่จะทำให้คนพบเห็นคิดไปทางไม่ดี

จีนในยุคราชวงศ์เหนือ-ใต้ 南北朝 Nán Běi Cháo (หนาน เป่ย์ ฉา) (ช่วงปี ค.ศ.386-589 หรือยุคช่วงก่อนราชวงศ์สุย) แม้ว่าในยุคนั้นบ้านเมืองวุ่นวาย เกิดสงครามช่วงชิงความเป็นใหญ่อย่างไม่หยุดหย่อน แต่ก็เชื่อว่าไม่มีเรื่องดีๆ เกิดขึ้น ดังในนิทานสุภาษิตนี้ มีเรื่องเล่าว่ามีขุนนางผู้ซื่อสัตย์คนหนึ่งนามว่า เหยวียน ยวี่ซิว 袁聿修 Yuán Yùxiū กำพร้าตั้งแต่เด็ก ต้องอาศัยญาติเลี้ยงดูอยู่ยากลำบาก แต่เขาก็ไม่เคยย่อท้อต่อชะตาชีวิต นอกจากทำงานหาเลี้ยงตนแล้ว ยามว่างก็จะตั้งใจเล่าเรียนหาความรู้

เขาเป็นคนเจียมขริม ทำการสิ่งใดก็คิดอย่างละเอียดรอบคอบ เมื่อเหยวียน ยวี่ซิวเติบโตเป็นผู้ใหญ่ ก็สอบได้เป็นขุนนาง ด้วยความขยันและซื่อสัตย์ ตำแหน่งหน้าที่จึงค่อยๆ สูงขึ้นเรื่อยๆ จนได้เลื่อนขั้นเป็นขุนนางผู้ใหญ่ เข้าถวายงานในวัง แม้ว่าเขาจะมีตำแหน่งใหญ่โตแล้ว เขาก็ไม่เคยที่จะหลงลืมตน ตั้งหน้าตั้งตาทำงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริต มีเรื่องเล่าว่า เขาไม่เคยแม้แต่จะดื่มเหล้าฟริของใครๆ

ดังนั้นเขาจึงได้รับฉายาจากบรรดาขุนนางด้วยกันว่า ขุนชายผู้ขาวสะอาด การทำงานของเขาก็ได้รับความไว้วางใจจากกษัตริย์ จึงได้รับมอบหมายภารกิจสำคัญๆ เสมอ มีครั้งหนึ่ง เขาได้รับแต่งตั้งให้เป็นผู้แทนพระองค์ออกตรวจราชการการเมืองหนึ่ง เมื่อไปถึงก็รู้ว่าเมืองที่เขามาตรวจราชการนี้ มีเพื่อนเก่าเพื่อนซี้ของเขาเป็นเจ้าเมือง ทั้งคู่พบเจอกันก็ดีใจ เพื่อนเขาเลี้ยงอาหารเพื่อต้อนรับ แต่เขาปฏิเสธ และหลังจากเสร็จสิ้นภารกิจและเตรียมตัวเดินทางกลับ เพื่อนของเขาที่หวังดียวากมอบผ้าแพรไหมอย่างดี จึงให้คนรับใช้ส่งมาให้เขาซึ่งที่พักรับรองเขารู้สึกลำบากใจยิ่งนัก เพราะเขาปฏิเสธงานเลี้ยง ตอนนี้นักปฏิเสธของชั้นนี้อีก เพื่อนคงจะโกรธเขาแน่ แต่ถ้าหากเขารับไว้ ก็จะเป็นที่ครหาได้ว่ารับสินบน ด้วยเหตุนี้เขาจึงเขียนจดหมายทิ้งไว้ฉบับหนึ่งแล้วเดินทางออกจากเมืองตั้งแต่คืนนั้นเลย เพื่อไม่ให้เพื่อนหรือตัวเองต้องลำบากใจอีก ข้อความในจดหมายมีเนื้อหาว่า “อันน้ำใจเพื่อนที่ให้มา

นั้น ขำรับไว้ด้วยใจ แต่ผ้าแพรไหมนี้ข้าไม่อาจรับเอาได้ เรา
ท่านต่างก็รู้คำสอนคนโบราณท่านว่า เมื่อยามเดินผ่านสวน
แดง อย่าก้มลงแคะรองเท้า ยามเดินผ่านสวนพลัม ห้าม
ยื่นมือไปจัดหมวก เพราะคนไม่รู้อาการจริงเมื่อเห็นท่าทาง
ของเราตอนนั้นเข้า ก็จะคาดเดาไปในทางไม่ดีต่างๆ นานา
ได้ เรามาในครั้งนี้ก็ด้วยภารกิจ มิใช่ส่วนตัว ทำให้ไม่อาจ
ที่จะรับสิ่งของที่เป็นน้ำใจจากเพื่อนได้” เพื่อนของเขาเมื่อ
เห็นจดหมายของเขาในวันต่อมาก็ได้แต่ถอนใจ และชื่นชม
เพื่อนคนนี้อย่างมาก

ข้อคิดจากประโยคสุภาษิตนี้

成语比喻：容易引起怀疑的场合。

成語比喻：容易引起懷疑的場合。

Chéngyǔ bǐyù: Róngyì yíngǐ huáiyí de chǎnghé.

เฉิงยู่ ปี้ยู่: หรงอี อี้นฉี หุวยอี เตอะ ฉ่างเหอ.

สุภาษิตเปรียบว่า สถานการณ์หรือสถานที่ที่ทำให้คน
อื่นสงสัย

ประโยคตัวอย่างที่ใช้สำนวนสุภาษิตนี้ เช่น

在考场上，你鬼鬼祟祟的动作，
虽无心作弊，也难免有瓜田李下之
嫌。

在考場上，你鬼鬼祟祟的動作，
雖無心作弊，也難免有瓜田李下之
嫌。

Zài kǎochǎng shàng nǐ guǐguǐsuìsuì
de dòngzuò, suī wúxīn zuòbì, yě nánmiǎn
yǒu guā tián lǐ xià zhī xián.

ใจชาวฉ่าง ฉ้ง, หนึ่ กุ้ยกุ้ย ซุ่ยซุ่ย เตอะ โต้งจั่ว ,ซุ่ย อู่ชิน
จั่วปี้, เหย หน่านเหมียน โห่ยว่ กุวา เตียน หลี่ เชีย จือ เลียน

ในห้องสอบนั้น ท่าทางของคุณมันลึกลับลึกลน กระสับ
กระส่าย แม้ว่าจะไม่มีเจตนาทุจริต แต่ก็หนีไม่พ้นที่จะ
ถูกสงสัยได้

ศูนย์ภาษาและวัฒนธรรมจีนสิรินธร

มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง